

վանահօր շնորհիւն է: Վանքը կը լինի գլխաւոր ամրոցը. նրա դիրքը եւ ամրութիւնը յարմարութիւն ունեն այդ կոչմանը: Ինքը վանահայրը կառաջնորդէ իր վիճակի հաղթակէցիներին: Չասքիստանու կռուում նա արդէն ցոյց տուեց, թէ ինքը ընդունակ է այս գործին»:

Չասքիստան կոչուում էր Բարդուղիմէոս առաքելոյ վանքի մօտ մի դաշտ, ուր քանի տարի առաջ պատահեց մի արհեստագործ կռիւ հայերի եւ քրդերի մէջ արօտամարզերի սահմանների պատճառով: Քրդերի մի նոր ցեղ, որ գաղթել էր այստեղ Մար-գաւառի կողմերից, չէր թողնում հայերին արածացնել իրանց հօտերը: Չասքիստանում, որ սկզբանէ հայերի սեփականութիւն էր: Վեճը վճռուեցաւ սրով, եւ յաղթութիւնը մնաց հայերի կողմը:

Մի քանի տողերից յետոյ Կարօն շարունակում էր.

«Վանահօր հետ — դարձեալ Բարդուղիմէոս առաքելոյ-մեր խորհրդակցութիւնից երեւցաւ, որ հակառակ կողմի ուժը անլի զօրաւոր է, քան թէ մենք կարծում էինք: Երկու եղբայրներ՝ Օմար եւ Օսման աղաները, որոնցից իւրաքանչիւրը Չալալիների ցեղի գլխաւորութիւնը յափշտակելու պատճառով թշնամացել էին, կրկին հաշտուել են: Չալալիների բաժանուած կուսակցութիւնները միացել են: Շիկակների Մահմուդ աղան, իր աղջիկը հարսնութեան տալով Ռաւանդների Ղադիր աղայի որդուն, երկու ցեղերի մէջ բարեկամական յարաբերութիւնները նորից սկսուել են: Միւս կողմից, Մուքրիների եւ Մամըքանների մէջ հին թշնամութիւնը նորոգուել է: Ռաշիդ աղայի կինը, երկար սպասելով, թէ իր սպանուած ամուսնի եղբայրները չկամէին առնել նրա արեան վրեժը, քանի օր առաջ ծպտեալ հագուստով հանդիպում է իր տղամարդի սպանողին, եւ ինքը կինը վրեժխնդիր է լինում: Դու գիտես, որ այդ երկու ոսոխները յիշեալ երկու ցեղերի գլխաւորներն են:

Ես զարմանում էի, թէ Կարօն ինչո՞ւ է ուրախանում քրդերի զանազան ցեղերի միմեանց հետ թշնամական յարաբերութիւններ ունենալու մասին, եւ կամ ինչո՞ւ է տխրում, երբ նրանք հաշտուում են: Բայց վերջին դէպքի մանրամասնութիւններն իմացայ ես յետոյ: Ռաշիդ աղան Մամըքանների ցեղապետի որդին էր: Նրա իսկական անունն էր Կրպոյ. կոչուեցաւ Ռաշիդ (բաջ) իր զարմանալի քաջագործութիւնների համար: Նա սպանուեցաւ Մուքրիների ցեղապետի որդու նենգութեամբ: Ռաշիդի կինը ուխտել էր չոեր առնել իր երեսից սգաւորի սեւ քօղը. մինչեւ իր ամուսնի գերեզմանը չհանգստացնէ: Դա նշանակում է քրդի լեզուում մինչեւ սպանուածի արեան վրեժը չառնուի: Այս նպատակով նա սնուցանում էր իր տասներկու տարեկան որդուն, որ առնէ հօր վրեժը եւ կատարէ մօր ուխտը: Որդին մեռնում է կարճատեւ հիւանդութիւնից յետոյ: Մայրը մի քանի օր անհետանում էր իր չաղրից: Նրան